

Asia: VN/10777/2022

Vapaaehtoista maanpuolustusta koskevan lainsäädännön kiireellinen kehittämishanke

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Reserviupseeriliiton lausunto puolustusministeriölle vapaaehtoista maanpuolustusta koskevan lainsäädännön kiireellisestä kehittämishankkeesta

Viite: Puolustusministeriön lausuntopyyntö 27.4.2022

Yleistä

Suomen Reserviupseeriliitto (RUL) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Ampumataito on olennainen osa reservin sotilasosaamista ja valmiutta. Käytännössä reservin ampumataidon ylläpito tapahtuu vain pieneltä osin Puolustusvoimien kertausharjoituksissa ja vapaaehtoisissa harjoituksissa. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) tarjoama ampumakoulutus sekä erityisesti reserviläisten ja reserviläisyhdistysten omatoiminen ampumatoiminta on reservin ampumataidon kehittämisessä keskeisen tärkeää.

RUL pitää tehtyjä muutosesityksiä ja tarkennuksia vapaaehtoisesta maanpuolustuksen annettuun lakiin ja ampuma-aselakiin pääosin perusteltuina ja tärkeinä. Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ampuma-aseiden ja patruunoiden käyttö Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutustoiminnassa lisää reservin ampumamahdollisuuksia ja mahdollistaa osaltaan reservin osaamisen, valmiuden ja toimintakyvyn kehittämistä. Pidämme ehdottoman tärkeänä lakiesityksen nopeaa hyväksymistä.

Nyt voimassa olevassa vapaaehtoisen maanpuolustuksen laissa ja ampuma-aselaisissa on useita epätarkoituksenmukaisia säännöksiä, jotka turhaan vaikeuttavat MPK:n ampumatoimintaa.

Samoin osallistuminen MPK:n kautta ulkomailla tapahtuvaan koulutukseen on tällä hetkellä liian rajoitettua myös verrattaessa muiden maiden vastaaviin käytäntöihin.

Käsittääksemme esitettyjen lakimuutosten lisäksi tarvitaan muutoksia myös alempaan ohjeistukseen mm. MPK:n maksuasetukseen.

Yksityiskohtaisia kommentteja lakimuutoksiin

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettu laki

2 §. Sotilaallinen koulutus ja sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus

RUL kannattaa esitettyä muutosta, jonka mukaan sotilaallisena koulutuksena ei enää pidettäisi Puolustusvoimien ja Rajavartioston patruunoilla annettavaa koulututusta. Toteutuessaan tämä voi lisätä merkittävästi reserviläisten ampumarjoitusmahdollisuuksia.

20 §. Sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus

Kannatamme pykälän 2. momentin kohdan 5 kumoamista, koska taisteluammuntojen käsite ei ole yksiselitteinen. Säädoskohta on käytännössä tarkoittanut monien toiminnallisten ammuntojen sulkemista MPK:n toiminnan ulkopuolelle.

Esitetyille valojuova-ammusten kategoriselle kiellolle emme näe tarvetta. Perustelu, että Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampumakoulutusta ei ole tarkoitus antaa pimeällä on mielestämme erikoinen. Valojuovapatruunoiden käyttö tarpeen mukaan aseiden nopeassa karkeakohdistuksessa on yleinen käytäntö Puolustusvoimien perusammunnoissa. Valojuova-ammusten rajoitettua käyttöä puoltaa myös liikemaaliampunnat, joissa osuman tähystäminen on mahdotonta ilman kaatuvaa maalia (Jaster tms.), ellei käytössä ole valojuovia, sekä kaikissa tapauksissa ohilaukauksissa, joiden korjaamista ei ilman valojuovia voi tehdä.

Pykälän 3 momentissa mainitun ns. paukkupatruunoiden käyttökiellon poistaminen on kannatettavaa.

20a§. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämä sotilaallisia valmiuksia palveleva ampumakoulutus

Kannatamme muutosta, jonka mukaan MPK voisi antaa yksilön taitojen kehittämisen lisäksi myös koulutusta taistelijaparin tai -partion taitojen kehittämiseksi. Tämä mahdollistaisi mm. tarkka-ampujakoulutuksen nykyistä paremmin. Kyseinen muutos edistää erityisesti tarkka-ampujataistelijaparin toiminnan kouluttamista, jossa tarkkuuskivääriä käyttävän tarkka-ampujan toimintaa tukee ja suojaa toinen taistelijaparin jäsenistä yleensä rynnäkkökiväärillä. Taistelijaparin ammuntaa ei voida pitää niin vaativana, etteikö se Puolustusvoimien asettamin rajoituksin olisi mahdollista toteuttaa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa.

Pykälän 3 momenttiin esitetty muutos on kannatettava ja linjassa taisteluammuntatermin poistamiseen laista. Esitämme, että kolmannen momentin alkuun lisätään myös mahdollisuus taisteluparin ammunnoista: Ampumakoulutus tapahtuu 20 b §:n 1 momentissa tarkoitetun ammunnan johtajan läsnä ollessa, johdolla ja ohjauksessa yksilön tai taistelijaparin ammuntona Puolustusvoimien ampuma-alueella tai ampumaradalla taikka ampumaratalain (763/2015) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetulla ampumaradalla tai 2 momentissa tarkoitetussa ampumaurheilukeskuksessa.

Esitetty lisäys momenttiin, joka rajaisi Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ampuma-aseiden käytön vain näiden alueelle tai aluksille voi vaikeuttaa reserviläisten ampumatoimintaa alueilla, joissa ei ole Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen ampumaratoja. Ampumatoiminta edellä mainituilla aseilla pitäisi mielestämme olla mahdollista myös muilla, Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ampumaratojen määräykset täyttävillä radoilla.

Käytettävien aseiden listauksessa on pudonnut pois asetyyppejä, joilla ampuminen on perusteltua myös MPK:n ammunnoissa. Esitämme kyseisen kohdan kirjoittamista seuraavasti: Ampumakoulutuksessa saadaan käyttää ainoastaan ampuma-aselain (1/1998) 2 a §:ssä tarkoitettua tehokasta ilma-asetta sekä 6 §:n 2 momentin 1–8 ja 10 kohdassa ja 9 §:n 5 kohdan a sekä b alakohdissa tarkoitettua ampuma-asetta, joka toimii ampuma-aselain 7 §:n 2 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetulla toimintatavalla ja joiden kaliiperi on enintään .338/8,6 mm. Koulutuksessa on myös sallittua käyttää Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen omistamia ampuma-aseita, joiden kaliiperi on enintään .338/8,6 mm. Koulutuksen antaminen sarjatulella on kiellettyä. Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos antavat tarkentavia määräyksiä omien ampuma-aseidensa käytöstä tässä koulutuksessa.

Pykälän 4 momentissa mainittu pisimmän ampumaetäisyyden muuttaminen kilometristä kahteen kilometriin on perusteltua. Samoin on perusteltua, että ammunnan johtajan valvonnassa voi olla enemmän kuin 30 ampujaa. Esitämme harkittavaksi, onko nyt esitetty 40 ampujan määrä välttämätön ja voisiko rajaavana määränä olla ampumaradan kapasiteetti.

20 b §. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnan johtajien hyväksyminen

Kannatamme esitettyä muutosta, että näyttökokeen sisällöstä määrättäisiin jatkossa Puolustusvoimien määräyksellä. Mielestämme Puolustusvoimien ja MPK:n ammunnan johtajien koulutus ja hyväksyminen tulisi yhtenäistää yhdeksi, Puolustusvoimien ammunnan johtajan lisenssiksi.

20 c §. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antama koulutus ulkomailla

Kannatamme kohdassa esitettyjä muutoksia sekä lisäystä, jonka mukaan Maanpuolustuskoulutusyhdistys voisi lähettää kurssilaisia ja kouluttajia sekä muita toimijoita muiden valtioiden asevoimien ja ulkomaalaisten julkisoikeudellisten organisaatioiden järjestämiin harjoituksiin ja sotilastaitokilpailuihin. Tähän kohtaan on lisättävä myös muiden vakiintuneiden organisaatioiden (kuten Naton reserviupseerijärjestö CIOR:n ja eri maiden reserviläisjärjestöjen) järjestämät vastaavat tapahtumat.

Vakiintunut tapa kansainvälisissä koulutuksissa ja sotilastaitokilpailuissa on se, että kilpailuseina käytetään järjestävän maan sotilaseiteita. Vastaava käytäntö on saatava käyttöön myös Suomessa järjestettävissä tapahtumissa.

22 g §. Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tuki Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle

Kannatamme esitettyä muutosta, joka mahdollistaa Rajavartiolaitoksen antaman tuen Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle.

Ampuma-aselaki

Kannatamme esitettyjä ampuma-aselakiin tehtäviä muutoksia, joita esitetyt muutokset vapaaehtoisen maanpuolustuksen lakiin vaativat.

Muita huomioita

Esitetyt muutokset vapaaehtoisesta maanpuolustuksen annettuun lakiin ja ampuma-aselakiin on saatava voimaan mahdollisimman pikaisesti.

Näiden lisäksi edellä mainittuihin lakeihin tarvitaan muitakin korjauksia, joiden valmistelun toivomme aloitettavan pikaisesti edellä mainittujen muutosten tultua hyväksytyksi.

Näitä huomioitavia ja myöhemmin korjattavia asioita vapaaehtoisen maanpuolustuksen laissa, ampuma-aselaissa ja muissa siihen liittyvissä laissa ja ohjeistuksissa ovat mm.

- Vapaaehtoisen maanpuolustuksen laissa oleva puute, jonka mukaan MPK:n antama varautumis- ja turvallisuuskoulutus ei ole yhdistyksen julkinen hallintotehtävä. MPK:n tehtävät tulee laajentaa kattamaan myös yhteiskuntamme kokonaisturvallisuutta edistävän koulutuksen.
- Kaikkien hallinnonalojen yhteinen henkilöstön osaamis- ja varaamisrekisterin rakentaminen. Se olisi häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa konkreettinen askel koko yhteiskunnan varautumisen edistämiseksi ja turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn varmistamiseksi.
- Vapaaehtoisen maanpuolustuksen laissa olevat puutteet koulutettujen vapaaehtoisten käytöstä virka-aputehtävissä.
- Vapaaehtoiselementin korostuminen uudistuvien paikallisjoukkojen koulutuksessa ja toiminnassa vaatii uudelleen pohdintaa MPK:n mahdollisuudesta antaa sotilaallista koulutusta
- Puuttuva reservi- tai täydennyspoliisijärjestelmä. Reservipoliisia voitaisiin hyödyntää niin poikkeusoloissa kuin normaaliolojen häiriötilanteissa. Tämä vastaisi kattavammin muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen ja uudenlaisiin uhkiin sekä vahvistaisi poliisin toimintakykyä yllättävissä tai laajoissa yhteiskunnan häiriö- tai turvallisuustilanteissa.
- Poliisin aselupakäsittelyn hitaus ja käsittelyssä ilmenneet paikkakuntaakohtaiset eroavaisuudet
- Ampumaratojen ympäristölupakäytännöissä olevat toimimattomuudet
- EU:n kemikaaliviraston lyijykieltorajoitteet, jotka toteutuessaan vaikeuttavat merkittävästi reserviläisten omaehtoista ampumarjoittelua. Täydellisesti muuttuneessa turvallisuustilanteessa lyijykieltorajoitteiden kansallisen soveltamisalan ulkopuolelle tulee rajata vapaaehtoinen maapuolustustoiminta sekä omaehtoinen ampumarjoittelu.

Suomen Reserviupseeriliiton puolesta

Aaro Mäkelä

Janne Kosonen

Puheenjohtaja

Toiminnanjohtaja

Suomen Reserviupseeriliitto

Suomen Reserviupseeriliitto

aaro.makela@rul.fi

janne.kosonen@rul.fi

Puh. 050 540 5416

Puh. 050 5810 819

Mäkelä Aaro
Suomen Reserviupseeriliitto ry

Kosonen Janne
Suomen Reserviupseeriliitto ry